

Ár 2015, föstudaginn 16. október, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 48/2015**:

M ehf.
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni dags. 24. júní 2015, með kvörtun sóknaraðila, dags. 22. júní 2015. Var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með tölvupósti dags. 21. ágúst 2015. Var bréfið sent sóknaraðila og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 8. september 2015.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 16. október 2015.

II.

Málsatvik.

Þann 26. september 2012 gerðu aðilar máls þessa með sér samning í tengslum við fjárhagslega endurskipulagningu sóknaraðila. Í 1. gr. samningsins kemur fram að með honum nái aðilar samkomulagi um endurfjármögnun félagsins í samræmi við *Samkomulag um úrvinnslu skuldamála lítilla og meðalstórra fyrirtækja* frá 15. desember 2010, sem m.a. hafi verið undirritað af Samtökum fjármálafyrirtækja f.h. aðildarfélaga.

Í 2. gr. samningsins kemur fram að samningurinn taki til eins láns, nr. 0106-36-12389. Það sé endurreiknað erlent lán að fjárhæð kr. 565.519.508 miðað við 21. mars 2012.

Í 3. gr. er gerð grein fyrir þeim forsendum sem lagðar eru til grundvallar við skipulagningu endurgreiðslna og þeim lánnum sem veitt eru til endurfjármögnunar. Kemur þar fram að samkvæmt fyrirnefndu samkomulagi sé miðað við að heildarskuldsetning félagsins að lokinni fjárhagslegri endurskipulagningu fari ekki fram úr endurmetnu eigna- og rekstrarvirði fyrirtækis, hvort sem hærra er, að viðbættu virði annarra trygginga sem standi til tryggingar skuldum viðkomandi fyrirtækis. Endurgreiðslur, áttu samkvæmt þessu ákvæði samningsins að fara fram þannig:

- a) með greiðslu á 60.000.000 króna innistæðu félagsins í peningum
- b) með nýju láni að fjárhæð kr. 141.900.000 til 20 ára

- c) með nýju biðláni að fjárhæð kr. 266.800.000 til mars 2015, en sóknaraðila var heimilt að greiða inn á lánið á samningstímanum og skyldu slíkar greiðslur metnar til frádráttar lánsins með ákveðnu álagi.
- d) með nýju eingreiðsluláni að fjárhæð kr. 96.819.508. Skyldi gjalddagi lánsins vera í mars 2013. Þá var í samningnum svofellt ákvæði um þetta síðasttalda lán „*Leiði niðurstaða dómstóla varðandi lögmæti þeirra lánasamninga FF, sem eru sambærilegir lánasamningum félagsins og FF, ekki til þess að FF beri að endurreikna lán félagsins, mun F afskrifa lán þetta. Leiði niðurstaða ofangreindra dómsmála hins vegar til þess að FF beri að endurreikna lán félagsins sem hefur í för með sér að lán félagsins hjá FF lækki frá því sem er við undirritun samkomulags þessa, þá mun fjárhæð sem samsvarar lækkun lána félagsins hjá FF fara í almennt niðurgreiðsluferli en það sem eftir stendur af láni þessu verða afskrifað.*“

Það er þetta síðasttalda ákvæði d) liðar 3. gr. samningsins sem deilt er um í máli þessu. Í samræmi við það veitti varnaraðili sóknaraðila lán að fjárhæð kr. 96.819.508 með lánsamningi nr. 106-36-14710 (hér eftir afskriftarlánið), dags. 30. ágúst 2012, með gjalddaga 21. mars 2013.

Ekki er um það deilt að gjalddagi afskriftarlánsins hafi verið ákveðinn m.t.t. þess að þá myndu liggja fyrir dómafordæmi sem unnt væri að leggja til grundvallar lögmæti lánsamninga FF. Afskriftarlánið hafi verið framlengt í nokkur skipti með skilmálabreytingum, nánar tiltekið dags. 21. mars 2013, 16. október 2013, 21. mars 2014, 11. september 2014 og 21. desember 2014. Síðasta skilmálabreytingin færði gjalddaga lánsins til 21. mars 2015.

Í mars 2015, fóru fram tölvubréfssamskipti á milli varnaraðila og lögmanns sóknaraðila. Varnaraðili kvaðst vera tilbúinn til að afskrifa afskriftarlánið endanlega að því gefnu að sóknaraðili myndi lýsa því yfir að sóknaraðili myndi ekki „1) höfða mál á hendur FF vegna þeirrar afstöðu FF að þessi lán séu lán í erlendri mynt og 2) ráðstafa mögulegri lækkun vegna endurreiknings lána hjá FF til F (upp að þeirri fjárhæð sem bankinn afskrifaði á félagið) ef svo vildi til að FF myndi flokka lán félagsins sem gengistryggð og endurreikna.“

Sóknaraðili hafnaði því og krafðist þess að lánið yrði afskrifað, en varnaraðili hafnaði því. Varnaraðili gjaldfelldi lánsamninginn og samið var um framlengingu.

III.

Umkvörtunarefni.

Í liðnum „*Kröfur*“ á kvörtunareyðublaði sóknaraðila segir: „*Þess er krafist að F afskrifi kröfu samkvæmt lánsamningi nr. 106 36 014710, dags. 30.8.2012 að fjárhæð 96.819.508 kr., auk áfallinn[a] vaxta og kostnaðar. Til vara er krafist viðurkenningar á skyldu bankans til að afskrifa framangreint lán.*“

Sóknaraðili vísar til þess að í 3. gr. samningsins segi að ef niðurstaða dómstóla varðandi lögmæti lánasamninga FF, sem séu sambærilegir lánasamningum sóknaraðila og FF, leiði ekki til þess að FF beri að endurreikna lán sóknaraðila, þá muni varnaraðili afskrifa lánið. Leiði niðurstaða dómsmálanna hins vegar til þess að FF beri að endurreikna lán sóknaraðila, sem hafi í för með sér að lánin lækki frá því sem þau hafi staðið í við undirritun samkomulagsins, þá muni fjárhæð sem samsvari lækkun sóknaraðila hjá FF fara í almennt niðurgreiðsluferli en restin af afskriftarláninu verði afskrifuð. Til tryggingar afskriftarláninu hafi varnaraðili tekið að veði frekari eignir en hann hafði, auk þess sem eigandi félagsins hafi gengist í sjálfskuldarábyrgð fyrir skuldum.

Rétt eftir gjalddaga dags. 21. mars 2015, nánar tiltekið hinn 30. mars 2015, hafi varnaraðili sent sóknaraðila tölvubréf, þar sem fram hafi komið að lögfræðingur varnaraðila hafi farið yfir málið varðandi afskriftarlánið og hafi reynt að leggja mat á lögmati lána félagsins hjá FF með tilliti til dóma sem þá höfðu gengið. Niðurstaðan væri sú að lánið hjá FF hafi verið flokkuð sem erlend lán og hefðu fallið nokkrir dómur í héraðsdómi og Hæstarétti þar sem sambærileg lánsform hefðu verið staðfest sem lögmat lán í erlendri mynt.

Sóknaraðili vísar til þess að af öllu óbreyttu hefði varnaraðili átt að bregðast við þessu samkvæmt fyrir mælum 3. gr. samningsins um fjárhagslega endurskipulagningu og hefði átt að afskrifa hið svonefnda afskriftarlán. Þess í stað hafi starfsmaður varnaraðila upplýst sóknaraðila, að varnaraðili væri tilbúinn, í ljósi þessara upplýsinga, að afskrifa afskriftarlánið endanlega, að því gefnu að sóknaraðili myndi ekki höfða mál á hendur FF vegna þeirrar afstöðu FF að þessi lán væru lán í erlendri mynt og ráðstafa mögulegri lækkun vegna endurreiknings lána hjá FF til varnaraðila (upp að þeirri fjárhæð sem varnaraðili hafi afskrifað á sóknaraðila), ef svo vildi til að FF myndi síðar flokka lán sóknaraðila sem gengistryggð og endurreikna þau. Varnaraðili hafi haft í hyggju að gera sérstakt samkomulag um afskriftina á þessum forsendum, þar sem þessi skilyrði kæmu fram. Sóknaraðili hafi hins vegar verið mjög ósáttur við þessa afstöðu varnaraðila og hafi leitað til lögmanns síns. Lögmaður sóknaraðila hafi sent varnaraðila bréf, dags. 31. mars 2015, þar sem fram hafi komið að ljóst væri að afskriftartímapurinn sem getið væri um í samningnum um fjárhagslega endurskipulagningu væri kominn. Lánið bæri að afskrifa og ekki þyrfti að gera um það sérstakt samkomulag. Þau skilyrði sem varnaraðili væri að setja væru viðbótarskilyrði við samning aðila og sóknaraðili myndi ekki undirgangast þau.

Varnaraðili hafi sent sóknaraðila aftur bréf, dags. 10. apríl 2015, þar sem fram hafi komið að fyrir lægi, að dómstólar hefðu ekki dæmt lán sóknaraðila hjá FF sem lögmat lán í erlendri mynt en sambærilegir lánsamningar (lánsfjárhæð tilgreind í erlendri mynt) hefðu verið dæmdir sem lögmat lán í erlendri mynt. Sóknaraðili hefði óskað eftir því að gengið yrði frá afskrift núna og því hefði verið gengið út frá því af hálfu varnaraðila að félagið myndi una flokkun og afstöðu FF. Varnaraðili væri ekki að knýja á um að þessi afskrift næði fram að ganga en hefði verið tilbúinn til þess að stíga það skref, enda væri þá ljóst að það yrði ekki varnaraðila til tjóns. Að mati varnaraðila væri það ekki í anda samkomulags milli sóknaraðila og varnaraðila að sóknaraðili gæti bæði notið afskriftar hjá varnaraðila og endurreiknings hjá FF. Í bréfi varnaraðila hafi komið fram að ef sóknaraðili vildi ekki gera viðbótarsamkomulag með framangreindum skilyrðum, þá þyrfti að framlengja afskriftarlánið. Þá hafi komið fram að lánið væri komið í vanskil, sem hefði áhrif á lánshæfiseinkunn sóknaraðila.

Þann 17. apríl 2015, hafi lögmaður sóknaraðila sent annað bréf til varnaraðila. Þar hafi verið áréttað að ekki yrðu gerðar neinar viðbótarkröfur á sóknaraðila á grundvelli þess að það væri í „anda“ samnings um fjárhagslega endurskipulagningu. Varnaraðili hefði yfirburðarstöðu gagnvart sóknaraðila og væri að reyna að færa sér hana í nyt með ólögumætum hætti. Á þessum tímamarki hafði sóknaraðili séð þann kost einan að framlengja lánið. Lögmaður sóknaraðila hafi upplýst að þar sem varnaraðili hefði hafnað því að afskrifa lánið þá yrði leitað til úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki vegna málsins. Ekkert hafi gerst í málinu síðan lánið hafi verið framlengt til 1. ágúst 2015.

Sóknaraðili byggir á því að báðir aðilar að samningnum telji að sá tímunktur, sem skilgreindur hafi verið í 3. gr. samningsins, sé kominn. Samkvæmt ákvæðinu beri varnaraðila að afskrifa lán nr. 106-36-014710, upphaflega að fjárhæð kr. 96.819.508, að fullu. Í samningi aðila sé þessi tímunktur skilgreindur þannig, að ef lánsamningar

sambærilegir þeim FF-lánasamningum sem sóknaraðili sé skuldari að, teljist lögmæt erlend lán, þá beri að afskrifa lánið. Aðilar hafi séð það þannig, að við þá niðurstöðu myndi skuldsetning sóknaraðila ekki breytast vegna þessara lána og því myndi varnaraðili afskrifa hluta sinna krafa. Hvorugur aðili deili um að hin svonefndu FF-lán sem sóknaraðili er skuldari að, séu lögmæt erlend lán, þegar tekið sé mið af dómsniðurstöðum íslenskra dómstóla.

Varnaraðili hafi hins vegar lýst því yfir að hann muni ekki afskrifa lánið nema sóknaraðili undirgangist tiltekin skilyrði, sem ekki séu hluti af samningi aðila. Varnaraðili hafi jafnframt búið til forsendur sem ekki hafi verið til staðar við samningsgerð. Þannig telur sóknaraðili það haldlausa fullyrðingu að varnaraðili hafi verið tilbúinn til að afskrifa lánið, enda yrði það honum ekki til tjóns. Forsenda afskriftar lánsins hafi verið sú að ef hin svonefndu FF-lán yrðu ekki leiðrétt til lækkunar, þá væri afskriftarlánið utan eignavirði sóknaraðila. Þær forsendur hafa ekkert breyst.

Sóknaraðili telur að varnaraðili geti ekki sett sem skilyrði að hann höfði ekki mál á hendur FF vegna lánanna. Ekkert komi fram í samkomulagi aðila sem varnaraðila sé unnt að byggja slíka kröfu á. FF sé aukinheldur í slitameðferð og því sé ekki hægt að höfða mál gegn honum, sbr. 11. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl. nr. 21/1991. Þetta skilyrði fyrir því að framkvæma afskrift skv. 3. gr. samningsins sé einfaldlega ólögmætt og eigi sér hvergi stoð í samningum aðila né annars staðar.

Sóknaraðili sé heldur ekki reiðubúinn að gefa út yfirlýsingu til varnaraðila um það að færi svo að hin svonefndu FF-lán yrðu endurreiknuð síðar, af hvaða ástæðu svo sem það myndi gerast, þá skuli ráðstafa þeirri lækkun sem þá komi til skjalanna, til niðurgreiðslu á lánum varnaraðila. Ástæða hins svonefnda afskriftarláns sé sú sem áður segir, að lækki FF-lánin ekkert vegna endurútreiknings, sé fjárhæð afskriftarlánsins umfram eignavirði sóknaraðila. Með öllu sé óvíst hvert yrði eignavirði sóknaraðila ef svo færi að hin svonefndu FF-lán yrðu færð niður af einhverjum ástæðum. Afskriftin hafi miðast við stöðuna eins og hún hafi verið og þær forsendur sem uppi hafi verið þegar samningurinn um fjárhagslega endurskipulagningu hafi verið gerður. Fyrir liggir að fjármálafyrirtæki hafi gert marga samninga um fjárhagslega endurskipulagningu á grundvelli samkomulags um úrvinnslu skuldamála lítilla og meðalstórra fyrirtækja án þess að hafa gert fyrirvara þess efnis, sem varnaraðili hafi gert í þessu máli.

Með því að neita að afskrifa hið svonefnda afskriftarlán, nema sóknaraðili undirgangist framangreind skilyrði, telur sóknaraðili að varnaraðili hafi gerst brotlegur við samning aðila um fjárhagslega endurskipulagningu. Ekki verði heldur séð að afstaða varnaraðila geti átt sér stoð í samkomulagi um úrvinnslu skulda lítilla og meðalstórra fyrirtækja og sé hún því haldlaus að því leyti. Í stað þess að verða við beiðni sóknaraðila og framkvæma afskriftina hafi varnaraðili reynt að þvinga sóknaraðila til samninga, með því að benda honum á að lánið væri komið í vanskil og að það gæti haft áhrif á lánshæfiseinkunn sóknaraðila. Þetta hafi varnaraðili sett fram þrátt fyrir að þá hafi legið fyrir að varnaraðila hafi verið skylt samkvæmt samningnum að afskrifa lánið. Þessi ummæli varnaraðila, sem og sú afstaða að vilja ekki afskrifa lánið nema að undangengnu viðbótarsamkomulagi, hafi einnig falið í sér brot gegn 19. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, sem kveði á um að fjármálafyrirtæki skuli starfa í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti og venjur á fjármálamarkaði. Háttsemi varnaraðila verði að teljast í andstöðu við 9. gr. reglna Fjármálaeftirlitins, um heilbrigða viðskiptahætti og venjur á fjármálamarkaði. Þar segir að fjármálafyrirtæki starfi á heiðarlegan og réttlátan hátt og annist viðskipti sín af fagmennsku og kostgæfni með hagsmuni viðskiptamanna og trúverðugleika fjármálamarkaðarins að leiðarljósi. Afstaða varnaraðila sé hvorki fagleg, heiðarleg né réttlát og hún hafi eingöngu helgast af

gæslu hagsmuna varnaraðila á kostnað viðskiptavinarins, sbr. þau ummæli í bréfi varnaraðila um að varnaraðili sé nú tilbúinn til að afskrifa lánið, svo fremi það verði ekki til tjóns fyrir varnaraðila af einhverjum ástæðum sem hann hafi ekki séð fyrir við samningsgerð.

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi byggt á því í athugasemdum sínum að í fyrsta lagi hafi einungis verið fjallað um lögmati hinna svonefndu FF lána fyrir héraðsdómi en ekki Hæstarétti. Vegna þess sé fordæmisgildi dómsins takmarkað og óljóst. Sóknaraðili telur að þessi málsástæða sé fráleit, enda sé dómur héraðsdóms óáfrýjaður og aðilar málsins hafi því ákveðið að una dómi. Dómur héraðsdóms sé því skýrt fordæmi í málinu. Hvergi í samkomulagi aðila sé gert að skilyrði að dómsúrlausnir sem líta skal til fordæma í málinu skuli vera dómur Hæstaréttar.

Þá telur varnaraðili ekki nægilegt að litið sé til dómsúrlausna um sambærileg lánsform annarra lánastofnana. Þetta sé rangt að mati sóknaraðila. Í samningi aðila segir skýrt, að leiði niðurstaða dómstóla (ekki eingöngu Hæstaréttar Íslands), til þess að „*lánasamningar sambærilegir lánasamningum félagsins og FF*“, ekki til þess að endurreikna beri lán félagsins, muni varnaraðili afskrifa lánið. Þarna sé rætt um lánsamninga sambærilega samningnum félagsins og FF. Ekki sé rætt um aðra samninga FF, heldur samninga sambærilega þeim. Þetta verði ekki skilið öðruvísi en að líta beri til dómsúrlausna um sambærileg lánsform annarra en FF. Ljóst sé að varnaraðili fari í bréfi sínu frá dags. 21. ágúst 2015 með rangt mál varðandi þetta, enda sé ekki svigrúm til að túlka samninginn með þeim hætti sem varnaraðili hafi gert.

Engu breyti fyrir þetta mál að varnaraðili hafi ekki forræði á skuld sóknaraðila við FF samkvæmt umræddum lánsamningi. Það hafi aðilar strax vitað þegar þeir hafi gert með sér hið svonefnda afskriftarsamkomulag. Því hafi þeir samið með þeim hætti að líta til dómsúrlausna vegna sambærilegra samninga. Sú málsástæða, að varnaraðili hafi enga fullvissu fyrir því hvort FF muni endurreikna lánsamninga sóknaraðila á næstunni sé undarleg, enda vandséð að FF fari að gera slíkt umfram skyldu og verði ekki séð hvaða máli þessi málsástæða skiptir fyrir málið.

Sóknaraðili hafi hafnað því alfarið að varnaraðili hafi ekki með bindandi hætti gert sóknaraðila grein fyrir þeirri afstöðu sinni að komið væri að þeim tímamarki að afskrifa bæri lánið, þar sem dómstólar hafi fellt dóma um sambærileg lánsform. Vissulega hafi varnaraðili gert sóknaraðila grein fyrir því að lögfræðingar varnaraðila væru búnir að fara yfir málið. Síðan hafi því fylgt, að varnaraðili muni þó aðeins gera það ef sóknaraðili muni taka á sig viðbótarskilyrði, sem ekki sé að finna í samkomulaginu, þ.e.a.s. ólögmat skilyrði að mati sóknaraðila. Því telur sóknaraðili að það fari víðs fjarri, að varnaraðili hafi aðeins í hálfkæringi verið að láta sóknaraðila vita að lögfræðingar varnaraðila hefðu verið að blaða í gegnum dóma. Varnaraðili hafi lýst því yfir, m.t.t. athugunar lögfræðinga varnaraðila, að hann sé tilbúinn að afskrifa lánið á grundvelli fyrirbyggjandi dómafordæma en sóknaraðili vísar til þess að máli snúist um að varnaraðili geti ekki sett önnur skilyrði fyrir afskriftinni en sem komi fram í samkomulagi aðila.

Samkvæmt framangreindu þá sé rangt hjá varnaraðila að skilyrðum fyrir afskrift afskriftarlánsins sé ekki fullnægt. Það hafi beinlínis komið fram í bréfi frá varnaraðila til sóknaraðila, að skilyrði séu til þess, þó aðeins ef hann muni undirgangast önnur skilyrði sem séu ekki í samkomulaginu. Með þessu sé varnaraðili í raun að neita að efna samninginn, nema sóknaraðili undirgangist breytingar á honum. Varnaraðili gæti því á þessum grundvelli tekið þá afstöðu að efna aldrei samninginn og kafið sóknaraðila um að undirgangast alls kyns önnur skilyrði sem hvergi séu nefnd í samningnum. Ótækt sé þó að varnaraðili fái að komast upp með slíkt.

Ljóst sé að varnaraðili telji þann tímapunkt, sem skilgreindur sé í samningnum sem afskriftartími, hafa runnið upp fyrir nokkru síðan. Sóknaraðili hafi hafnað því að gefa út yfirlýsingu sem ekki sé skilyrði samkvæmt samningnum fyrir afskrift. Því beri varnaraðila að afskrifa lánið. Nú sé liðið meira en hálf ár síðan yfirlýsingin hafi verið gefin af hálfu varnaraðila og fjöldi dóma um gengislán hafi bæst við þá sem fyrir hafi verið. Enginn þeirra hafi gengið í þá átt að hin svonefndu FF lán teljist ólögmat, sem hafi rennt enn frekari stoðum undir kröfu sóknaraðila um að afskrifa beri lánið á grundvelli samningsins án tafar. Sóknaraðili hafi verulega hagsmuni af því að þetta muni eiga sér stað á yfirstandandi reikningsári.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Umræddur lánsamningur hafi gert ráð fyrir því að gjalddagi afborgunar og vaxta væri 21. mars 2013. Þar sem engin dómafordæmi hafi þá legið fyrir um lögmæti sambærilegra lánsamninga FF hafi lánstíminn verið framlengdur með skilmálabreytingum, líkt og lýst hafi verið í kvörtun sóknaraðila. Af hálfu varnaraðila sé enn litið svo á að áður nefnt skilyrði fyrir afskrift lánsins, sem fjallað hafi verið um í samningi aðila um fjárhagslega endurskipulagningu, sé ekki uppfyllt. Þar sem sóknaraðila hafi verið farið að lengja eftir því að umrædd afskrift yrði framkvæmd síðastliðið vor hafi varnaraðili lýst því yfir að hann væri reiðubúinn að afskrifa lánið að því gefnu að sóknaraðili myndi gera samkomulag við varnaraðila þar sem hann myndi lýsa því yfir að hann myndi ekki höfða mál á hendur FF vegna þeirra afstöðu FF að þessi lán væru lán í erlendri mynt og að hann myndi ráðstafa mögulegri lækkun vegna endurreiknings lána hjá FF til varnaraðila (upp að þeirri fjárhæð sem varnaraðili hafi afskrifað á félagið) ef svo vildi til að FF myndi flokka lán félagsins sem gengistryggð og endurreikna þau.

Sóknaraðili byggir kröfur sínar á því að skilyrði fyrir afskrift lánsins samkvæmt samningi aðila um fjárhagslega endurskipulagningu sé uppfyllt, þ.e. að dómstólar hafi ákvarðað að lánsamningar FF, sem séu sambærilegir lánsamningnum félagsins og FF, séu lögmæt erlend lán. Varnaraðili hafi áður hafnað kröfum sóknaraðila, m.a. með tölvubréfum, dags. 31. mars og 10. apríl 2015. Í tölvubréfi, dags. 31. mars 2015 hafi komið fram að varnaraðila hafi verið tjáð að lán félagsins við FF hafi verið þannig að lánsfjarhæð þeirra hafi verið tilgreind í erlendri mynt og þannig lán hafi verið dæmd sem lögmæt erlend lán í erlendri mynt. Í bréfinu hafi einnig komið fram að „*F [væri] ekki að knýja á um að þessi afskrift [næði] fram að ganga en [væri] ekki að knýja á um að þessi afskrift [næði] fram að ganga en [væri] tilbúinn til að stíga það skref enda væri þá ljóst að það yrði ekki F til tjóns, ef af einhverjum ástæðum sem [bankinn] sæi ekki fyrir, FF lánin [yrðu] endurreiknuð. Afskrift F á þessu afskriftarláni [væri] háð því að lán FF væru lögmæt lán og lán F á þessu afskriftarláni [sóknaraðila]. Það [væri] ekki í anda þessa samkomulags [...] að [sóknaraðili] gæti notið afskriftar hjá F og endurreiknings hjá FF.*“

Varnaraðili hafi ítrekað framangreind sjónarmið og bendir á að varnaraðili hafi ekki afrit af umræddum lánsamningum sóknaraðila við FF undir höndum. Þá hafi einungis verið fjallað um lögmæti lána FF fyrir héraðsdómi, sbr. dóm Héraðsdóms Reykjavíkur frá 3. júlí 2013 í máli nr. E-2294/2012, en ekki fyrir Hæstarétti. Telur varnaraðili að fordæmisgildi dómsins sé því takmarkað og óljóst. Þá sé ekki nægilegt að mati varnaraðila, til að skilyrði fyrir afskrift lánsins teljist uppfyllt, að dómstólar hafi metið sambærileg lánsform annarra lánastofnana sem lögmæt lán í erlendri mynt, enda

þótt töluverðar líkur séu á því að dómstólar myndu telja lán sóknaraðila hjá FF lögmæt erlend lán. Varnaraðili bendir jafnframt á að varnaraðili hafi ekki forræði á skuld sóknaraðila við FF samkvæmt umræddum lánessamningum og hafi því enga fullvissu um hvort FF muni endurreikna lánessamninga sóknaraðila á næstunni eða ekki.

Þá telur varnaraðili rétt að leiðrétta þann misskilning sem gætir í kvörtun sóknaraðila að varnaraðili hafi lýst því yfir að umrætt skilyrði væri uppfyllt, þ.e. að tímunktur sá sem skilgreindur sé í 3. gr. samnings aðila sé kominn. Í tölvupósti, dags. 30. mars 2015, hafi starfsmaður varnaraðila einungis lýst yfir að það væri mat lögfræðings hjá varnaraðila að lán sóknaraðila hjá FF væru erlend lán og að nokkrir dómur hefðu fallið fyrir héraðsdómi og Hæstarétti þar sem staðfest væri að sambærileg lánsform hjá öðrum lánastofnunum væru um lögmæt erlend lán. Í framangreindu tölvubréfi hafi því ekki falist skuldbindandi yfirlýsing um að skilyrði fyrir afskrift lánsins, sem fjallað hafi verið um í samningi aðila um fjárhagslega endurskipulagningu, væri uppfyllt.

Þar sem umræddu skilyrði fyrir afskrift afskriftarlánsins hafi ekki verið fullnægt hafi varnaraðili mótmælt því að hann hafi gerst brotlegur við samning aðila um fjárhagslega endurskipulagningu og að varnaraðili „sé að búa til forsendur sem ekki voru til staðar við samningsgerð“. Þar með telur varnaraðili að það sé hvorki ósanngjarnt né í andstöðu við samning aðila að bjóða sóknaraðila að afskrifa afskriftarlánið gegn því að sóknaraðili geri samkomulag við varnaraðila með framangreindum skilyrðum.

Samkvæmt öllu því sem að framan hafi verið rakið séu því ekki forsendur til að verða við kröfum sóknaraðila. Beri því að hafna þeim.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að afskrift á lánessamningi nr. 106-36-14710, dags. 30. ágúst 2012, að fjárhæð kr. 96.819.508 grundvelli samnings um fjárhagslega endurskipulagningu sóknaraðila, dags. 26. september 2012. Það skal áréttað að bæði í samningi aðila og í málatilbúnaði þeirra fyrir nefndinni er sá afdráttarlausi skilningur lagður í hugtakið afskriftir í tengslum við umrætt lán að í því felist brottfall eða endalok kröfuréttar varnaraðila á grundvelli lánasamningsins.

Samningurinn um fjárhagslega endurskipulagningu sóknaraðila fól ekki afdráttarlaust í sér fullar efndir á skuld hans við varnaraðila. Þess í stað tóku endurgreiðslur einkum mið af verðmæti fyrirtækisins og eigna þess. Með því ákvæði d) liðar 3. gr. í samningnum sem fyrr er rakið var brugðist við því að félagið átti óvís réttindi í lánasamningum sínum við FF. Kæmi í ljós að félagið ætti rétt á endurreikningi þeirra lána, sem jafnvel gæti numið mjög hárrí fjárhæð, átti varnaraðili að njóta góðs af því með endurgreiðslu lánsins. Að öðru leyti átti að fella lánið niður.

Í máli þessu er deilt um hvort það skilyrði sé komið fram að niðurstaða dómstóla varðandi lögmæti þeirra lánasamninga FF, sem eru sambærilegir lánasamningum félagsins og FF, hafi ekki leitt til þess að FF beri að endurreikna lán félagsins. Þá er deilt sérstaklega um hvort varnaraðili hafi gefið yfirlýsingar sem hann er bundinn við um þetta efni.

Umræddir lánasamningar FF og sóknaraðila hafa ekki verið lagðir fyrir nefndina. Þá hafa málsaðilar heldur ekki kynnt henni þá dóma sem um ræðir eða rökstutt hvernig draga megi þá ályktun af þeim að umrætt skilyrði sé fram komið. Verður niðurstaða máls þessa því ekki reist á neinni ályktun nefndarinnar í þessu efni.

Verður þá að taka afstöðu til þess hvort tilkynningar varnaraðila til sóknaraðila verði með réttu skildar svo að með þeim fallist varnaraðili á að umrætt skilyrði sé fram komið. Í því efni þarf einkum að líta til orðsendingar varnaraðila til sóknaraðila frá 30. mars 2015. Þar kemur í fyrsta lagi fram að lögfræðingur bankans „*hefur nú farið yfir lánið og reynt að leggja mat á lögmæti lána félagsins hjá FF með tilliti til dóma*“. Þá segir að lánin hjá FF hefi verið flokkuð sem erlend lán og að nokkrir dómur hafi fallið í fyrir héraðsdómi og Hæstarétti „*þar sem sambærileg lánsform eru staðfest sem lögmæt lán í erlendri mynt*“. Loks er sú efnislega afstaða kynnt í skeytinu að varnaraðili sé tilbúinn að afskrifa umrætt afskriftalán endanlega ef sóknaraðili lýsi því yfir að hann hyggist ekki sækja rétt að þessu leyti og muni fyrir sitt leyti ráðstafa mögulegri lækkun lánanna til varnaraðila. Þegar þessi yfirlýsing er lesin í heild sinni, verður ekki með sanngirni lagður í hana annar skilningur en sá að einhverjar efasemdir hafi verið uppi hjá varnaraðila um hvort skilyrðið um dómsniðurstöðu væri komið fram. Hafi varnaraðili verið tilbúinn til að gefa eftir kröfuna samkvæmt lánasamningnum ef sóknaraðili féllist á að enn væri uppi ákveðinn fyrirvari að þessu leyti. Verður því engin skylda til endanlegrar eftirgjafar kröfunnar reist á þessari yfirlýsingu.

Samkvæmt öllu ofangreindu verður kröfu sóknaraðila hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur F, um eftirgjöf á lánsamningi nr. 106-36-14710, dags. 30. ágúst 2012, að fjárhæð kr. 96.819.508, er hafnað.

Reykjavík, 16. október 2015.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Unnur Erla Jónsdóttir